

ಬಿಸಿಲು ಬೆಳದಿಂಗಳು

ಡಾ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿ
swamiji@taralabalu.org

ವಿಶ್ವದ 'ವೃದ್ಧಮಹಿಳೆ'ಯ ನೆನಪುಗಳು....

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ವೃದ್ಧಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು ಬೆನ್ನು ಬಾಗದೆ, ಊರುಗೋಲು ಹಿಡಿಯದೆ, ಕಣ್ಣುಮಂಜಾಗದೆ, ಮೈ ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟದೆ, ಹಲ್ಲು ಉದುರದೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಾಡದೆ, ಕೂದಲು ಬೆಳ್ಳಗಾಗದೆ, ನೀಳಕಾಯಿಳಾಗಿ ಈಗಲೂ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿತ್ತು ಮುಖದ ಕಾಂತಿ ಕೆಡದೆ ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದಾಳೆಂದರೆ ನೀವು ನಂಬುತ್ತೀರಾ? ಪ್ಯಾರಿಸ್ ನಿವಾಸಿಗಳು ಅವಳನ್ನು 'ನಗರದ ವೃದ್ಧಮಹಿಳೆ' (Old Lady of the City) ಅಥವಾ 'ಕಬ್ಬಿಣದ ಮಹಿಳೆ' (Iron Lady) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಆ ಧೀರ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತಾರೂ ಅಲ್ಲ, ವಿಶ್ವದ ಅದ್ಭುತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ನಗರದ 'ಐಫೆಲ್ ಟವರ್'! 1889 ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವವಾಣಿಜ್ಯ ಮೇಳದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರವಾಗಿ ಸೇನ್ (Seine) ನದಿ ದಡದಲ್ಲಿ ಗುಸ್ತಾವ್ ಐಫೆಲ್ (Gustave Eiffel) ಎಂಬ ಮೇಧಾವಿ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ನಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಈ ಗೋಪುರ 1,063 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಅಂದರೆ 1930 ರ ವರೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಗೋಪುರವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಸುಮಾರು 300 ಜನ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಸತತ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಕಲಾಕೃತಿಯಾದ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು 7,300 ಟನ್ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂರು ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪುರದ ತುದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು 1665 ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿವೆ. ಎರಡನೆಯ ಅಂತಸ್ತಿನವರೆಗೆ ಹೋಗಲು 5 ಲಿಫ್ಟ್‌ಗಳು ಇವೆ.

ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ (1940) ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ನಗರ ನಾಜಿ ಸೈನ್ಯದ ಕೈವಶವಾಗಿತ್ತು. ಹಿಟ್ಲರನು ಪ್ಯಾರಿಸ್ ನಗರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಗೋಪುರದ ತುದಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೆಳಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. ಕಾರಣ ಅವನು ಗೋಪುರದ ತುದಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಏರಿಹೋಗದಂತೆ ಫೆಂಚರು ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಲಿಫ್ಟ್‌ಗಳ ಕೇಬಲ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಹಿಟ್ಲರ್ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶವನ್ನು ಗೆದ್ದರೂ ಐಫೆಲ್ ಟವರ್ ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಫೆಂಚರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಕ್ರಮಣದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫೆಂಚ್ ನಾಗರಿಕನೊಬ್ಬ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಫೆಂಚ್ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಮೆರೆದನು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಿಂದ ಜರ್ಮನ್ ಸೈನ್ಯ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೋಪುರವನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸ್ವತಃ ಹಿಟ್ಲರ್ ಫೋನಿನಲ್ಲಿ ಗುಡುಗಿದರೂ ಅವನ ಆದೇಶವನ್ನು ಪ್ಯಾರಿಸ್ ನಗರದ ಜರ್ಮನ್ ಮಿಲಿಟರಿ ಗವರ್ನರ್ ಡೀಟ್ರಿಚ್ (Dietrich) ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ ಕಾರಣ ಸುದೈವದಿಂದ ಈಗಲೂ ಅದು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಹಿಟ್ಲರ್‌ನಂತಹ ಮಹಾಕ್ರೂರಿಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಒಬ್ಬ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಮಿಲಿಟರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು ಎಂದರೆ 'ಐಫೆಲ್ ಟವರ್'ನ ಅಪ್ರತಿಮ ಕಲಾಸೌಂದರ್ಯ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಮೋಡಿ ಮಾಡಿತ್ತು ಎಂಬುದು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಆಗಮಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಮನ ತಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಇದರ ಮಹಾನಶಿಲ್ಪಿಯಾದ ಮೇಧಾವಿ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಐಫೆಲ್‌ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವಂತೆ ಈ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಶಗೊಳಿಸದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿದ ಜರ್ಮನ್ ಮಿಲಿಟರಿ ಗವರ್ನರ್ ಡೀಟ್ರಿಚ್‌ನನ್ನೂ ಮರೆಯದೆ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಗೋಪುರದ ಮೊದಲ ಎರಡು ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಹಸಿವು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ತಣಿಸಲು ಅನೇಕ ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌ಗಳು ಇವೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವರಿದು ನೋಡುವಾಗ ನಿಂತ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಗರಗಳು ಇವೆ, ಅವು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿವೆ (aerial distance) ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ನೆನಪಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ದೆಹಲಿ, ಮುಂಬಯಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಕತ್ತಾ

ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗೋಪುರವನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ 20 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ವೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. 19ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರ ಕಟು ಟೀಕೆಗೆ, ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದ ಈ ಗೋಪುರ ಈಗ ಆಧುನಿಕ ಕಲಾವಿದರ, ಸಿನಿಮಾ ನಟ-ನಟಿಯರ ಹಾವಭಾವ ವಿಲಾಸದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿದೆ; ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ದೇಶದ ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕೂಗಿಬಿಡಿದವರೂ ಸಹ ಕ್ರಮೇಣ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಗೋಪುರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ರೆಸ್ಪೋರೆಂಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ-ತೀರ್ಥ' ಆಸ್ವಾದಿಸಲು ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರಂತೆ! 'ಕಾಲಾಯ ತಸ್ಮೈ ನಮಃ!' ಇದರ ಕಡುವಿರೋಧಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ 'ಗಿ ದ ಮೊಪಾಸಾಂ' (Guy de Maupassant) ನಿತ್ಯವೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ! ಕೇಳಿದರೆ 'ಇದೊಂದು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ ಮಾತ್ರ ಗೋಪುರ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ' (This is the one place in Paris where you cannot see the Tower) ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದನಂತೆ! ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ ಈ ಜಾಣ್ಮೆಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಬೇಕು. ಕನ್ನಡದ ಗಾದೆ ಹೇಳುವಂತೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೂ ಮೀಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದ 'ಜಟ್ಟಿಗೆ' ಈತನೇ ಇರಬೇಕು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾರತೀಯ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ 'ಕಾಂತಾಪುರ' ಖ್ಯಾತಿಯ ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡಿಗ ರಾಜಾರಾವ್ ರವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಈ ವಿಷಯ ತಂದಿದ್ದರೆ ಹೊಸದೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೋ ಏನೋ!

ಈ ಗೋಪುರವನ್ನು ನಾವು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ನೋಡಿದ್ದು 1977 ರಲ್ಲಿ. ಆಗ ನಾವು ಹತ್ತಿರದ ದೇಶವಾದ ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾದ ರಾಜಧಾನಿ ವಿಯೆನ್ನಾದಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆವು. 3ನೆಯ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮ್ಮೇಳನ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಡಾ|| ಗೆರ್‌ಹಾರ್ಡ್ ಓಬರ್‌ಹಾಮರ್‌ರವರ (Gerhard Oberhammer) ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆವು. ಪ್ರಬಂಧ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಲುಡ್ವಿಗ್ ಸ್ಟೆರ್ನ್‌ಬಾಕ್ (Prof. Ludwik Sternbach) ಅವರಿಂದ ಪತ್ರ ಬಂದಾಗ ನಮಗೆ ಉಂಟಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ವಿಯೆನ್ನಾದಿಂದ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ಗೆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯಾಣ.

ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡನೆಯ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಒಂದು ಇರುಸು ಮುರುಸಿನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿ ಬಂತು. ನಾವು ಯಾವ ವಿದ್ವಾಂಸರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರಾಧಾರವೆಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದವೋ ಅವರೇ ಎದುರಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವರೇನೂ ಸಾಧಾರಣ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಪ್ರತಿ ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ (International Association for Sanskrit Studies) ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಅವರೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದ ದಿಗ್ಗಜರಾದ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ವಿ ರಾಘವನ್‌ರವರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಜಂಘಾಬಲವೇ ಉಡುಗಿಹೋಯಿತು. ಆದರೂ 'ಹಿರಿಯರಾದರೇನು ಕಿರಿಯರಾದರೇನು ಅರಿವಿಗೆ ಹಿರಿದು ಕಿರಿದುಂಟೇ' ಎಂಬ ವಚನ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ಧೈರ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಮುಂದಾದೆವು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಧವ ಮಂತ್ರಿಯು ರಚಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಆರ್ಕಿಯಲಾಜಿಕಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಒಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನದ ಒಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ರಾಘವನ್‌ರವರು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ಮದ್ರಾಸಿನ ಪ್ರಾಚ್ಯಸಂಶೋಧನಾಲಯದ ಜರ್ನಲ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಬರೆದಿದ್ದರು. ತಲೆಯ ಅಳತೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಹೊಲಿಯಬೇಕೇ ಹೊರತು, ಟೋಪಿಯ ಅಳತೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಲೆಯನ್ನು ಕೆತ್ತಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟು ತರಿಸುವ ಈ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನೇನೂ ಕೊಡದೆ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ 'the learned Judge has erred' ಎಂದು ವಕೀಲರು ಬರೆಯುವ ಕೋರ್ಟ್ ಭಾಷೆಯ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ವಾದಿಸಿದೆವು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ರಾಘವನ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪು ಎಂಬುದನ್ನು 'ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕಾ' ದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರಿ.ಶ. 1347 ರ ತಾಮ್ರಪತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದೆವು. ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡನೆ ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ರಾಘವನ್‌ರವರು ಕೆಂಡಾಮಂಡಲವಾಗಿದ್ದರು. ಸಿಕ್ಕಾಬಟ್ಟೆ ರೇಗಾಡಿದರು. ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ಅಳು ಬಂದಿತ್ತು. ಸತ್ಯಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ವೇದನೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಆತ್ಮೀಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಯಾರೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಪೂನಾದ ಭಾಂಡಾರ್‌ಕರ್ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾಲಯದ

ನಿದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ರಾಘವನಾರವರಷ್ಟೇ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದ ವಯೋವೃದ್ಧರಾದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆರ್ ಎನ್ ದಾಂಡೇಕರ್‌ರವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು “Young man, I fully agree with your findings and I strongly support your viewpoints. Do not lose your heart!” ಎಂದು ಸಂತೈಸಿದರು. ಇದೇ ಸಮ್ಮೇಳನ 1994ರಲ್ಲಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಮೆಲ್‌ಬೋರ್ನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ 1997ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ 10ನೆಯ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನಾವು ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತೇವೆಂದು ಕನಸು-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನೆನೆಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅನೇಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಸ್ಟೆನ್‌ಬಾಕ್‌ರವರು ಮೂಲತಃ ಪೋಲೆಂಡ್ ದೇಶದವರು. ‘ಮಹಾಸುಭಾಷಿತ ಸಂಗ್ರಹ’ ಎಂಬ 7 ಸಂಪುಟಗಳ ಅವರ ಸಂಪಾದಿತ ಗ್ರಂಥ ಅಪಾರ ಜೀವನಾನುಭವವುಳ್ಳ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಾವಿರಾರು ಸುಭಾಷಿತಗಳನ್ನು ವಿವಿಧಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನ. ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತರಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಂದರೆ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಜಾನ್ ಫಿಲಿಯೋಸಾ. ಇವರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತವಲ್ಲದೆ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪಾರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಇತ್ತು. ಆಯುರ್ವೇದ, ಭಾರತೀಯ ದರ್ಶನ, ಯೋಗ ಇವರ ವಿಶೇಷ ಅಭಿರುಚಿ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಸರ್ಕಾರ ಇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವಾದರಗಳನ್ನು ನೀಡಿತ್ತು. ಇವರನ್ನು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕದವರೆಂದು ತಿಳಿದು “Ah! My daughter-in-law also is from Karnataka” ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿ ಅವರ ಸೊಸೆಯಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ವಸುಂಧರಾ ಮತ್ತು ಮಗನಾದ ಡಾ|| ಪಿಯರ್ ಫಿಲಿಯೋಜಾರವರನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಪಿಯರ್ ಫಿಲಿಯೋಜಾರವರೂ ತಂದೆಯಂತೆಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಉದ್ವಾಮ ಪಂಡಿತರು. ಪಾಣಿನಿಯ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಬರೆದ ವ್ಯಾಕರಣ ಮಹಾಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಪಾಣಿನಿಯ ಸೂತ್ರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ‘ಗಣಕಾಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯೀ’ ಎಂಬ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ಗೆ ಹೋದರೆ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದ ದಿನಗಳಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ನಿಂತರೆ ‘ಕರ್ನಾಟಕ’ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಶ್ರೀಮತಿ ವಸುಂಧರಾ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದ ದಪ್ಪಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ‘ಕರ್ನಾಟಕ’ ಎಂಬ ಫಲಕವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ! ಅವರ ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲ; ಅದೊಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗ್ರಂಥಾಲಯ. ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲೊಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಯುವಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಈ ದಂಪತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದವರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದರೆ ಡಾ|| ಮಹೇಶ್ ಫಟ್ನಡ್ಕಾರವರು. ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮದ ಸ್ವಾಮಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾನಂದರು ಕುವೆಂಪುರವರಿಗೆ ದಿನಾಂಕ 28.3.1951ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್‌ರವರ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಕುವೆಂಪುರವರ ಆತ್ಮಕಥನ ‘ನೆನಪಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ’ (ಪು. 139) ನೋಡಬಹುದು: “We have a good Kannada group – Mahesh who reads Hatha Yoga a very fine boy from Gadag and Vasudevayya from Bangalore. Mahesh is a Lingayat, comes regularly here for Sunday for Pooja and Prasad. He knows perfectly your novel “Subbamma”. As I do not read Kannada, I shall make him read and repeat many a poem I have heard you repeat and thus relive old days.”

ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರಭಾರತದ ತ್ರಿವರ್ಣಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಡಾ|| ಮಹೇಶ್‌ರವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಗದಗ್ ಸಮೀಪದ ಹಳ್ಳಿಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ರೈತಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಯುವಕ್ರೀಡಾಪಟು ಮಹೇಶ್ 1947ರಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಮಹಾರಾಜರ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್ ಕ್ರೀಡಾಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾರಥನ್ ಓಟಗಾರನಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಭಾರತ ಆಗತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಕ್ರೀಡಾಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರಭಾರತದ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ ಯುವಕ್ರೀಡಾಪಟು ಮಹೇಶ್ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದರು. ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹೇಶ್‌ರವರನ್ನು ಫ್ರೆಂಚ್ ಸರ್ಕಾರ ಯೂರೋಪಿನ ಅನೇಕ ಕ್ರೀಡಾಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಮದುವೆಯಾಗಲು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಲು ಯಾರೂ ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲೇ ಇರುವುದಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರ ಷರತ್ತು. ಈಗಿನಂತೆ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಯುವಕರಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಗಳು ಅಳಿಯ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲ ಅದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಡಾ|| ಮಹೇಶ್ ಫಾನ್ಸ್ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಮದುವೆಯಾದರು. ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂಡೋಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಅವರು

ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಭಾರತದ ಖಾಯಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಿತಾರ್‌ವಾದಕ ರವಿಶಂಕರ್, ಸರೋದ್‌ವಾದಕ ಬಾಲಚಂದ್ರನ್, ವೇಣುವಾದಕ ರಮಣಿ, ಚೇಸುದಾಸ್, ಬ್ರಿಜ್ ಮಹಾರಾಜ್, ರೀತಾ ದೇವಿ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಯೂರೋಪಿನ ಕಲಾಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಡಾ|| ಮಹೇಶ್ ಘಟ್ಟಡ್ಯಾಲ್‌ವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸರ್ಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಪದಕಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ದೂರದ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಮರೆಯದ ಅವರು ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ತಾವು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂ. ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಸಜ್ಜಿತ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡನಾಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಡಾ|| ಮಹೇಶ್ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಆಗಸ್ಟ್ 18ರಂದು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಲು ಹೋದ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ವಿಧಿವಶರಾದರು. ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಮೋನಿಕಾ ಅಗಲಿಕೆಯ ಭಾರದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತುತಂದಿರುವ ಅವರ ಚಿತಾಭಸ್ಮ ನಾಳೆ ಗುರುವಾರ ಅವರ ಹುಟ್ಟೂರು 'ಹಳ್ಳಿಗುಡಿ'ಯಲ್ಲಿ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಸೇರಲಿದೆ!

20.8.2008

ಶ್ರೀ ತರಳಬಾಳು ಜಗದ್ಗುರು

ಡಾ|| ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು
ಸಿರಿಗೆರೆ

